

24

Col·lecció poesia de paper

Joan Margarit

849.915 MAR

Lectures poètiques anteriors col·lecció POESIA DE PAPER

- núm. 1: Antonio Colinas
- núm. 2: Josep M. Llompart
- núm. 3: Luis Antonio de Villena
- núm. 4: Lluís Alpera
- núm. 5: Francesc Parcerisas
- núm. 6: Fanny Rubio
- núm. 7: Ángel Crespo
- núm. 8: Julio Herranz
- núm. 9: Pere Rovira
- núm. 10: Jaume Pomar
- núm. 11: Manuel Jurado López
- núm. 12: Toni Roca i Pineda
- núm. 13: Margalida Pons
- núm. 14: Luis García Montero
- núm. 15: Enric Casassas Figueres
- núm. 16: Ponç Pons
- núm. 17: Andreu Vidal
- núm. 18: Pen Club Internacional
- núm. 19: Biel Mesquida
- núm. 20: Antonio Jiménez Millán
- núm. 21 José Manuel Caballero Bonald
- núm. 22: Vicente Valero
- núm. 23: Miquel Bezares

Joan Margarit

Poemes

Col·lecció poesia de paper

24

Universitat de les
Illes Balears

Servei de Biblioteca i
Documentació

Palma 1994

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5101341789

Joan Margarit

Poemes

Col·lecció poesia de paper

24

© de l'edició: Caixa de Balears, «Sa Nostra» i Universitat de les Illes Balears, 1994

© del text: Joan Margarit

Dibuixos: Romà Panadès

Edició: Universitat de les Illes Balears. Servei de Publicacions i Intercanvi Científic.
Campus universitari. Cas Jai. Cra. de Valldemossa, km 7.5. E-07071 Palma

Disseny de la col·lecció: Jaume Falconer

Impressió: IMPRESRÀPIT, c/ del Baró de Santa Maria del Sepulcre, 7. Palma

DL: PM 1434-1994

X-510232956

OBRA POETICA

L'ombre de l'autre mar, Barcelona, 1981

Vell malentès, València, 1981

Cants d'Hekatònim de Tifundis, Barcelona, 1982

El passat i la joia, Vic, 1982

Raquel, Barcelona, 1983

La fosca melangia de Robinson Crusoe, Barcelona 1983

Rèquiem per a Anna, Barcelona, 1983

L'ordre del temps (Poesia 1980-1984), Barcelona, 1985

Mar d'hivern, Barcelona, 1986

Cantata de Sant Just, Alacant, 1987

La dona del navegant, Barcelona, 1987

Llum de pluja, Barcelona, 1987

Poema per a un fris, Barcelona, 1987

Edat roja, Barcelona, 1990

Els motius del llop, Barcelona, 1993

EL PACTE

QUÈ has dit que no sigui una mentida,
vi agre en una ampolla mal tapada?
Parles a algú que és dintre d'aquest llibre
i, com l'espectador que mira un quadre,
saps que rere la tela no hi ha res.
I perquè als ulls comença la distància
que ara et separa, justa, de la mort,
has tornat a pactar amb la soledat
el dret cruel que tens de ser feliç.

(De *Edat roja*)

AMOR I TEMPS

RECORDA quan encara no sabies
que no et tindria pietat la vida.
Amor i temps: el temps que és en nosaltres
com la sorra del riu que, a poc a poc,
va canviant la forma de la costa.
L'amor, que ha copiat en els teus ulls
la claredat de l'illa del tresor.
Sensual, solitària, voltada
per la sonora senectut del mar
i pels crits militars de les gavines.
El somni clandestí d'un home gran.

(De Edat roja)

NOIA DE MATINADA

DES DEL RETRAT oval en blanc i negre
em mires com un hoste
al gran llit de la cambra que fou teva.
Però sóc jo qui miro el teu esguard
de noia jove, mentre la campana
d'aquest poble de l'illa de Mallorca
em recorda com fuig la nit d'estiu.
Ens trobem fa molts anys a aquesta cambra
i sóc cada vegada més semblant
a l'absència teva, tu que fores
com les noies que avui, a prop d'aquí,
dormen en aquesta hora lenta i fosca.
La meva joventut
és només uns carboncles en la nit
d'un home gran que mira el teu retrat
i així cava en el buit un altre buit
sota el capçal del que va ser el teu llit.

(De *Edat roja*)

PLAÇA ROVIRA

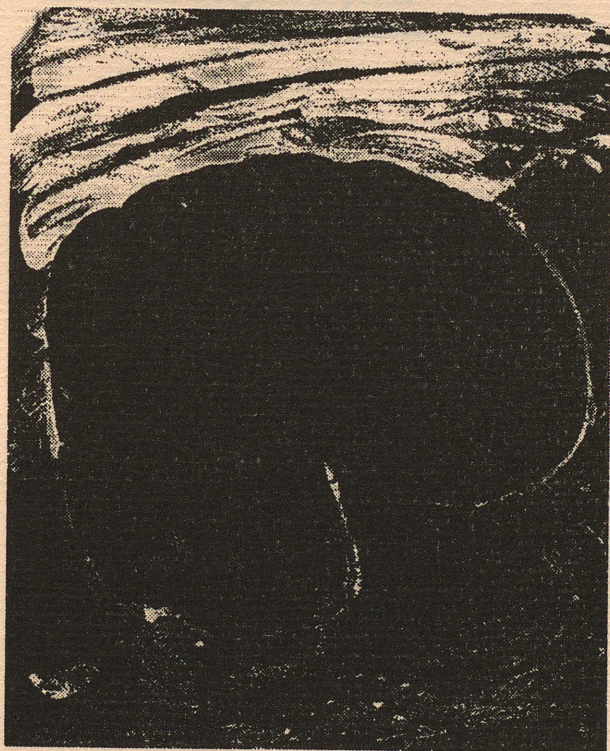
DESSOTA els plàtans grisos
les fulles seques, en fregar l'andana,
fan una lleu remor de bateria.
Em recorda la música al cafè
de la plaça, on la seva gavardina
deu esperar, damunt d'una cadira,
després de tant de temps, el meu amor.
Sempre he buscat una mateixa dona,
la mateixa ciutat, una mateixa història
escoltada al soroll perdut i fred
que en les llambordes fan les fulles seques.

(De *Edat roja*)

MIRA-LA als vidres. Fa molts anys
que t'allunyaves perquè ja temies
fondejar en l'aire sensual, lluent,
on ara s'aventura el teu record.

Mira per la finestra: sents la música
i l'olor de cafè que, hospitalària,
es difon per la casa. Però enyores
la resplendor boirosa de la costa,
el silenci de l'illa, que ha tornat,
perillosa i abrupta, aquest matí.

(De *Edat roja*)

TELEVISIO AL SERVEI DE TRAUMATOLOGIA

ES FA DE NIT. Voltats de sofàs buits,
deixen entrar la llum de la pantalla
en la fosca caverna dels seus somnis.
Ell, sense cames -el soroll d'un tren
sembla a vegades travessar el seu front-
ha posat un cigar als llavis d'ell,
que deixà els braços a una torre elèctrica.
Quan en la llum dubtosa del desig
surt la dona més freda i sensual,
els dos homes se sumen en mirar-la,
fent-ne un de sol tan ideal com ella.

(De *Edat roja*)

EDAT ROJA

TANT DE TEMPS per aprendre que fas tard
al gran amor. Que mai no hauràs viscut
cada edat d'or. Les roses de Ronsard
mai no seran perfum en els teus ulls,
i la tardor no les despullarà
de lents pètals als braços de ningú.
Has colgat amb l'oblit tots els miralls
com feien a les cases dels difunts.
No tornaran les dones amb les quals,
per un instant efímer de tendresa,
canviaves els anys de solitud.
Perquè la vida a la tardor és ardent,
en les hores d'angoixa no podràs
estimar ni la dona que has perdut.

(De *Edat roja*)

L

'AHIR és el teu infern. És cada instant on, sense tu saber-ho, t'has perdut i també cada instant on t'has salvat. Quan el jove que fores ja és molt lluny, l'amor és la venjança del passat. Ve d'una guerra on has estat vençut, d'armes i campaments abandonats en la Troia que dus a dins de tu. Els aqueus en la nit et buscaran i tancaran el setge. Tornaràs, per una dona, a perdre la ciutat. Helena és tots els somnis que la vida s'ha anat quedant. Defensa-la amb coratge per última vegada, desarmat.

(De *Edat roja*)

DISTÀNCIA

PASSO davant la casa d'estuc rosa
voltada per uns tendres ametllers.
Plana i exacta, la façana a l'hora
dels primers raigs de sol té el somrient
i afectuós esguard d'alguna noia.
Conec aquest misteriós, lleuger
mapa de les finestres a la vora
d'una petita carretera. Sé
que mai no hi entraré. Mai no serà
casa meva, i això pot semblar trist,
però, si l'habités, vindria un temps
quotidià i vulgar. Trencat el pacte,
no ens tornàriem a mirar com ara.
Perdria l'amor rosa de la casa.

(De *Edat roja*)

DONA DE PRIMAVERA

DARRERE les paraules només et tinc a tu.
Trist el qui mai no ha perdut
per amor una casa.
Trist el qui mor envoltat de respecte i prestigi.
Jo em crec el que passa en la nit
estrellada d'un vers.

(De *Edat roja*)

ELLA

ARRIBA el temps de no esperar ningú.
Passa l'amor, silenciós, fugaç,
com en la llunyania un tren nocturn.
No hi ha ningú. És l'hora de tornar
al desolat domini de l'absurd,
a sentir-se culpable, a la vulgar
por de perdre el que sempre ha estat perdut.
A l'inútil i sòrdid temps moral.
És hora de donar-se per vençut
pel treball solitari, un altre hivern.
Quants en queden encara? ¿Quin sentit
té aquesta vida on sempre t'he buscat,
si ja m'ha arribat l'hora tan temuda
de comprovar que mai no has existit?

(De *Edat roja*)

AL LECTOR.

T

EVES SERAN LES DONES que he estimat
i que mai no he perdut, malgrat el vent
cruel dels anys, i teu serà l'enigma
de l'illa del tresor.

Els teus ulls seran meus per un instant
i, a canvi de deixar-te escoltar als vidres
la pluja que ara escolto, i fer-te còmplice
del meu demà, que tu podràs conèixer,
no permetràs que mori i, algun vespre,
em deixaràs ser tu en una altra pluja.

(De *Edat roja*)

DE SOBTE ÉS CLAR

D DE SOBTE és clar. L'amor és la victòria que m'ha de destruir. Com em gangrena el cor la soledat, com em destrossa en els vidres del crepuscle la hiena desolada i sagnant. A l'edat roja només l'amor deslliura de la freda cova del temps. He conegut la glòria d'estar desesperat i la misèria del benestar que dóna la derrota. Entre runes de llàgrimes us deixo cartes i versos, ombres que diran fins a on he estimat. I fins potser, al més deseparat dins una dona, solitari, seré per sempre amant.

(De *Edat roja*)

LA PARTIDA

Es la meva tardor, l'edat dels pactes impossibles, el temps roig del perill per a homes grans i noies solitàries. L'edat de l'adulteri i de l'oblit jugats sense esperança, l'edat freda de l'última partida amb un mateix. Cal jugar dur, sense esperar la sort, perquè no es tracta, ja, d'un joc d'atzar. És el temps de fer l'últim solitari amb les cartes marcades pel passat.

(De *Els motius del llop*)

MARE I FILLA

Ella t'està mirant i et sent segura
darrere el teu somrís. Veu com agafes
amb lentitud la tassa de cafè,
la calma al teu balder pijama blanc
en fullejar el diari del matí.
La seva pau es un reflex de tu
que li has permès tenir els primers records
en el cantó tranquil d'aquesta casa.
Et mira amb avidesa adolescent
però no sap que si se sent segura
és perquè no li parles de l'armari
que no goses endreçar
ni del disc que et fa por tornar a sentir
ni de les cartes que no pots cremar.
Potser en tornar una nit s'adonarà
on comença la calma del matí
quin fons té de renúncia a vegades
i de derrota sempre, aquesta pau.
(De *Els motius del llop*)

PERILLS

La força de la inèrcia s'oposa a que et deturis:
és la que et llança contra el parabrisa
i ve de les estrelles llunyanes que ens atrauen.
Les paraules també
tenen aquest poder que t'atraurà
cap al que hakis escrit per lluny que sigui.
No escriguis mai
sobre la teva mort ni sobre el suïcidi:
febles en aparença, les paraules
-igual que semblen febles les estrelles-
t'empenyeran amb força buscant el seu sentit.
No escriguis poemes d'amor
a la desconeiguda
perquè ella et parlarà des dels teus versos
fins que romanguis presoner als seus ulls.
Tot acaba assemblant-se al nom que hem somiat
i nosaltres mateixos
a les paraules de la nostra vida.

(De *Els motius del llop*)

GAROTA

S

ota l'aigua poc fonda de la costa
ancoro la cuirassa. No faig nacre
ni perles, la bellesa no m'importa:
sóc un guerrer de dol que amb negres llances
s'amaga en una escletxa de la roca.

Viatjar és arriscat però a vegades
em moc amb les espines fent de crossa
i em rebolquen maldestre les onades.

En el mar perillós busco la roca
d'on ja no moure'm mai. Dins l'armadura
sóc el meu propi presoner: la prova
de com fracassa sense risc la vida.

A fora hi ha la llum i el cant del mar.
Dins meu la fosca: la seguretat.

(De *Els motius del llop*)

PRINCIPIS I FINALS

Un temps vaig ser una noia de futur.
Podia llegir Horaci en llatí
recitar de memòria tot Keats.
Però, entrant en les coves dels adults
em van caçar i vaig començar a parir
els fills d'un home estúpid i cregut.
Ara m'empleno el vas sempre que puc
i ploro si recordo un vers de Keats.
Una no sap de jove que cap lloc
no és el lloc on podrà restar per sempre.
També s'estranya quan no arriba mai
aquell o aquella en qui trobar descans.
Una ignora de jove que els principis
no tenen res a veure amb els finals.

(De *Els motius del llop*)

AUTORETRAT

De la guerra quedava el capot vell
d'un desertor al meu llit. De nit sentia
el tacte adust d'uns anys que no van ser
els més feliços de la meva vida.
Malgrat tot el passat acaba sent
fraternitat de llops, malenconia
per un paisatge falsejat pel temps.
Queda l'amor -no la filosofia,
que és com una òpera- i sobretot
res de poeta maleït: tinc por
però me'n surto sense idealisme.
A vegades les llàgrimes rellisquen
darrere el vidre fosc de les ulleres.
La vida és un capot de desertor.
(De *Els motius del llop*)

EL BANQUET

Amb els fèmurs trencats pel pes de noranta anys malfiada i golafre la sogra ens vigilava i el covard del meu sogre, sota l'obesitat en deu llengües callava. El meu fill amb un pou fred i fosc al seu cap s'atipava davant de la televisió. El meu germà es matava, engreixant-se i cridant procacitats vulgars a les tovalles blanques. Dissecats els meus pares, muts de tant odiar-se duïen la soledat terminal a la cara. Era un banquet moral repugnant i fantàstic. Amb la nostra amistat salvada del naufragi somrient em miraves però tants anys de monstres han estat implacables.

(De *Els motius del llop*)

SOM VELERS D'HIVERN

Cal tenir baluards per la tristesa.
Per exemple poder sentir en la fusta
damunt del camarot, en la coberta
com cau a un port deshabitat la pluja.
La llum de boira matisada i freda
en l'ull de bou ens mira com la lluna
mentre la mar d'hivern ens balanceja.
L'amor, que no és d'enlloc pot ser una fuga
entre iots deserts. Quan ve el retorn
cal tenir baluards per la tristesa.
Per exemple tu i jo mirant la pluja
des d'una taula vora la finestra
d'un solitari restaurant marítim:
dos velers a recer de la tempesta.

(De *Els motius del llop*)

DESCRIPCIÓ DE TU

Has arrugat amb ràbia el passat.
És una carta que no vols llegir
i que ningú no et torni a escriure mai.
Tens el dret a venjar-te no mentint
el dret de pas dels anys, quan cap més mal
sinó la mort no et tornarà a envilir.
El temps perdut és aquest gos que borda
de nit en algun pati. La bufanda
t'abraça com si fós l'amant absent.
No perdis el costum d'escoltar el mar
onada interminable i desolada
que passeja a l'hivern al teu costat.

(De Els motius del llop)

SOMNI D'UNA NIT D'ESTIU

Hem aturat el cotxe
vora un mur de xiprers.
Fa trenta anys que vivim junts.
Jo era un jove inexpert i tu una noia
desemparada i càlida.
L'ombra de l'última oportunitat
està ocultant la lluna.
Sóc un vell inexpert.
I tu una dona gran desemparada.
(De *Els motius del llop*)

SOMRIURE

F

a com els pràctics que en petits falutxs
sortien quan hi havia més perill
les nits de temporal: la puta surt
maquillada de lluna amb un somrís
a la ressaca d'un mar vell, gruixut.
Quin mal temps els dissabtes a la nit
i quants mercants amb mala mar als ulls
sempre buscant el mateix port d'asil.
Pobre de tu si als ulls del teu amor
mai no has vist el somriure d'una puta.
Infortunat si en començar el mal temps
als ulls del teu amor no veus venir
amb un petit fanal aquest falutx
que creua el temporal només per tu.

(De *Els motius del llop*)

QUIROMÀNCIA

Vivim al fons, tu de les meves mans
jo de les teves
amb la mateixa desolació
i les ferides fosques que ens hem fet
amb les mateixes armes.
No cal buscar el passat: prou avorrida
és ja la vida i desolada i bruta
per afegir-hi la malenconia.
A vegades necessita
una sortida com el suïcidi,
un amor impossible o la ruïna.
Així s'arriba als imprecisos límits
de l'edat de la boira on a la vista
no hi ha cap costa.
Només queda la línia confusa
de l'illa del tresor.
Llunyana i falsa, l'he buscat
i demano que em sigui concedit
en la llum de tardor de la ciutat
de contemplar-la encara una vegada.

(De *Els motius del llop*)

PRIMER AMOR

E

n la Girona trista dels set anys
on els aparadors de la postguerra
tenien un color gris de penúria
la ganiveteria era un esclat
de llum en els petits miralls d'acer.

Amb el front descansant damunt del vidre
mirava una navalla llarga i fina
bella com una estàtua de marbre.

Com que els de casa no volien armes
vaig comprar-la en secret i a la butxaca
em colpejava en caminar la cuixa.

A vegades l'obria a poc a poc
i sorgia la fulla recta i prima
amb la conventual fredor de l'arma.

Presència callada del perill:
vaig amagar-la els trenta primers anys
rere llibres de versos i després
dins un calaix entre les teves calces
i entre les teves mitges.

Ara a punt de complir els cinquanta-quatre
torno a mirar-la oberta al meu palmell
tan perillosa com a la infantesa.

Sensual, freda. Més a prop del coll.

(De *Els motius del llop*)

EMBRACEABLE YOU

Que trist escoltar Gershwin sense poder abraçar-te.
Som en el blanc i negre d'una vella pel·lícula:
l'última nit al ball amb els vaixells de guerra
havent de salpar a l'alba. Potser vaig ser el xicot
que cauria en combat i tu vas ser la noia
que mai no oblidaria el nom de la cançó.
Nosaltres vivim l'ombra del seu demà perdut
en un obscur ballable. Avui aquella música
es toca en els concerts i ningú no la balla.
Equivocats de temps hem destruït records.
La festa està acabant: guardem-nos l'últim ball
-la llum d'or vell del saxo i una peça de Gershwin-
per quan arribi l'hora d'embarcar
en el vaixell de guerra.

(De *Els motius del llop*)

INCITACIÓ A LA POSTERITAT

S

i mai no pots escriure ni estimar
no perdis temps buscant llocs per morir:
basta la cambra d'un hotel barat.
Demana que no et passin cap avís
i paga dues nits per endavant.
Barrejats amb alcohol, t'has de servir
tres grams de vesperax o tofranil
i en cas de cianur un quart de gram.
Seràs un mort de luxe perquè el crim
dóna el rang de poeta maleït.
Deixa escrita una nota desolada.
Millor encara un poema inacabat.
A l'escenari buit el raig d'un focus
caurà per tu. És la posteritat.

(De *Els motius del llop*)

RAYMOND CHANDLER

E

l rostre és un misteri de la sèrie negra.
El dolor fa de crim i estimar-se una dona
és el detectiu dur i honrat de la novel·la.
Adormir-se cansat sentint algú que plora
necessitar diners, quedar-se sense feina
és la comissaria on només s'interroga
sobre la soledat. Un wàter brut de merda.
Ningú no és innocent: ben tancada la porta
darrere els ulls es juga fins a la matinada.
Un amor fracassat és tornar a un barri pobre
i dormir una nit sol en un hotel per hores.
Els records són empremtes digitals a una cambra,
proves falses que munten corruptes policies.
Carrers amb boira, el rostre: tots hi duem un thriller.

(De *Els motius del llop*)

POÈTICA

A

lgú que amida versos i que guarda
la soledat dels ossos de Vallejo
i la llarga mort d'Espriu dins la seva ànima.
Que s'encomana a l'ombra de Quevedo
fent anar l'húmer amb l'estilogràfica
per escriure la lletra d'un bolero.
Si ningú mai no reia ni plorava
amb algun d'aquests versos que m'invento
¿on em du -pensaria- aquesta història?
Pels fills morts, pels amors sense demà
pel demà que amenaça com una arma
per tant de mal boirós que no és notícia.
Per tot això s'escriu la poesia.

(De *Els motius del llop*)

CAMÍ DE READING

E

n cada tren arriba una gentada
que passa davant d'ell sota la pluja.
Entre dos guardians, emmanillat
du la roba infamant de la presó
i els cabells xops. És un gegant grotesc.
En l'andana central d'aquella sòrdida
estació de Clapham, Oscar Wilde
-que no era un geni- mai no ho va ser tant
com quan algú li va escopir a la cara.

Hi ha poesia escrita mentre es balla amb la vida
amb la vida fulana. És el camí de Reading.
Camí desconegut per tants poetes
als quals mai no ha escopit ningú a la cara.

(De *Els motius del llop*)

FINAL DE RECITAL

Enlluernat pels focus
miro l'obscuritat on sou vosaltres.
Els focus són aquesta il·lusió
de l'ombra on escolteu la claredat
de la meva ceguesa: tots portem
un auditori fosc dins de nosaltres
escoltant en silenci aquesta història
de la seducció sense esperança.
Estimar és ser distant.
L'amor és ser estranger però vosaltres
sou l'hospitalitat d'aquest silenci
que m'ha escoltat sabent que dintre vostre
he deixat d'existir, que no hauré estat
més que l'ombra estimada d'algú altre.

(De *Els motius del llop*)

La lectura d'aquests poemes ha estat
realitzada per l'autor al Centre de Cultura
de Sa Nostra —Palma— el dia
16 de decembre de 1994

Col·lecció poesia de paper
núm. 24

Universitat de les
Illes Balears

